

ФАЗИ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПРОЕКТІВ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР УСПІШНОСТІ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

PHASES OF THE LIFE CYCLE OF PROJECTS AS A KEY FACTOR IN THE SUCCESS OF THEIR IMPLEMENTATION

У даній статті описано важливість слідування та реалізації проектів відповідно до життєвого циклу, що є важливим фактором їх успішності. Реалізація проекту вимагає чітко визначених стадій його розвитку. Ці стадії можуть відрізнятися залежно від галузі діяльності та системи управління. Після визначення стадій розвитку проекту, необхідно планувати кожну з них детально, враховуючи ресурси, час та інші обмеження. Дуже важливо мати чітку стратегію виконання кожної стадії, щоб уникнути затримок і непорозумінь. Крім того, необхідно ретельно контролювати хід виконання проекту, щоб вчасно виявляти та вирішувати проблеми. Комунікація є ключовим елементом успішного виконання проекту, тому необхідно забезпечити ефективний обмін інформацією між всіма його учасниками. Також важливо враховувати можливі ризики і завчасно розробляти план їхнього управління. Після завершення кожної стадії виконання проекту необхідно проводити оцінку результатів, щоб переконатися, що вони відповідають поставленим цілям і вимогам. Навіть після завершення проекту важливо провести аналіз всіх аспектів його виконання для вивчення досвіду та покращення процесів у майбутньому.

Ключові слова: проект, цикл, проектний менеджмент, життєвий цикл проекту, етап, стадія.

This article describes the importance of monitoring and implementing projects according to the life cycle, which is an important factor in their success. Implementation of the project requires clearly defined stages of its development. These stages may differ depending on the field of activity and management system. After determining the stages of project development, it is necessary to plan each of them in detail, taking into account resources, time and other constraints. It is very important to have a clear strategy for each stage to avoid delays and misunderstandings. In addition, it is necessary to carefully monitor the progress of the project in order to identify and solve problems in time. Communication is a key element of successful project implementation, so it is necessary to ensure effective exchange of information between all its participants. It is also important to consider possible risks and to develop a plan for their management in advance. After the completion of each stage of the project, the results must be evaluated to ensure that they meet the goals and requirements. Even after the completion of a project, it is important to analyze all aspects of its implementation to learn from experience and improve processes in the future. Project monitoring and implementation are critical components of any successful endeavor, requiring a structured approach that aligns with the project life cycle. This cycle typically consists of several stages, each with its own set of tasks and goals. The exact stages can vary based on the nature of the project and the management framework being used. However, regardless of the specifics, careful planning and execution are essential to ensure project success. The first step in implementing a project is to define its stages clearly. This involves breaking down the overall goal into manageable parts, each with its own set of tasks and objectives. Monitoring the progress of the project is crucial to its success. Regular meetings should be held to assess progress, identify potential problems, and make necessary adjustments. Risk management is another important aspect of project implementation. Potential risks should be identified early on, and a plan should be developed to mitigate them. Evaluation is also critical at the end of each stage of the project. This involves assessing the results against the original goals and objectives to ensure that they have been met. Even after the completion of a project, it is important to conduct a thorough analysis of the entire implementation process. This helps to identify areas for improvement and allows the team to learn from their experiences. Effective project monitoring and implementation are essential for project success. By following a structured approach that includes clear planning, regular monitoring, effective communication, and risk management, projects can be completed on time and within budget. Additionally, evaluating the results and learning from experience helps to improve processes and ensure future success.

Key words: project, cycle, project management, project life cycle, stage, phase.

УДК 338.2

DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct78-13>

Завербний А.С.

д.е.н., доцент,
професор кафедри зовнішньоекономічної
та митної діяльності,
Національний університет
«Львівська політехніка»

Ільницький В.С.

аспірант кафедри зовнішньоекономічної
та митної діяльності,
Національний університет
«Львівська політехніка»

Zaverbnyi Andrii

Lviv Polytechnic National University

Ilnytskyi Vitalii

Lviv Polytechnic National University

Постановка проблеми. В ракурсі тематики підвищення ефективності реалізації проектів слід надати увагу дотриманню фаз життєвого циклу проектів. Проектний цикл, починаючи з моменту створення проекту і закінчуючи його завершенням, можна уявити як послідовність фаз, стадій і етапів. Ці елементи, характерні для будь-якого проекту, незалежно від його типу, складності та обсягу. На сьогоднішній день відсутній загальноприйнятий підхід до розбиття процесу втілення проекту на окремі складові. Це обумовлено різницею в підходах учасників проекту до виділення основних точок, які дозволяють планувати, відстежувати, контролювати та оцінювати його розвиток

і, за необхідності, вносити корективи у процес реалізації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

В результаті аналізу наукових праць, можна стверджувати про досить великий інтерес дослідників до тематики фаз життєвого циклу проектів. Зокрема Вовк С. у своїй праці, акцентує увагу на фазах розвитку проекту та їх особливостях [1]. Ткач К. у своїй науковій праці, досліджує структуру життєвого циклу проектів та аналізує її вплив на ефективність реалізації проекту [2]. Малашок Ю., у своїй праці, розглядає практики розподілу реалізації проектів на фази [3]. Штепа О. аналізує процеси виконання рівня, які пов'язані з життєвим циклом проектів [4].

Формулювання цілей статті. Основною метою даного дослідження можна назвати виявлення того який позитивний ефект життєвий цикл проектів має на їх реалізацію та опис заходів, які необхідно реалізувати задля збільшення цього впливу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Життєвий цикл проекту є складним процесом, що вимагає детального планування та управління з моменту його початку до завершення. Він включає в себе різні аспекти, такі як визначення цілей та об'єктів проекту, визначення потреб у ресурсах, розробка стратегій виконання та контроль за виконанням. Життєвий цикл проекту також відображає динаміку змін та адаптацію проекту до нових умов. Кожен етап життєвого циклу відіграє важливу роль у виконанні цілей проекту і вимагає уваги та дбайливого контролю. Управління проектом повинно бути гнучким і вміти швидко реагувати на зміни в середовищі або у вимогах.

Спроектований життєвий цикл дозволяє керівникам проектів розуміти, які кроки необхідно виконати для досягнення успіху. Це дає можливість ефективно планувати та виконувати роботу, уникати затримок та витратних витрат, а також забезпечувати високу якість результатів проекту.

У кінцевому результаті, правильне управління життєвим циклом допомагає досягти успіху в будь-якому проекті, незалежно від його складності чи обсягу [1]. Для компанії, що взялася за втілення проекту, важливою є якісна реалізація та отримання планованих результатів. Кожна організація має свої унікальні цілі та очікування від проекту, проте основною метою завжди є успішне завершення та досягнення задуманого. По-перше, для компанії, яка створює проект, ключовим фактором є не він сам, а його результат, який може бути продуктом, послугою або прибутком. Керівництво та співробітники фокусуються на досягненні цілей та максимізації результативності. Важливою задачею є створення чіткого плану дій та стратегії, щоб забезпечити ефективне виконання завдань та вчасне вирішення проблем, які можуть виникнути під час реалізації проекту. Для інших учасників проекту, які виконують окремі етапи або роботи, завершення проекту означає завершення їхніх завдань та досягнення поставлених цілей. Для цих учасників важливо мати чітке розуміння своїх обов'язків та відповідальності за успіх проекту.

Життєвий цикл проектів є важливою концепцією у керуванні проектами, яка допомагає керівникам та командам зрозуміти етапи його розвитку, правильно реагувати на зміни та виклики, що можуть виникнути під час його виконання. Кожен етап циклу має свої особливості і вимоги до управління, що вимагає від учасників великої уваги та професіоналізму. Етап задуму передбачає визначення мети проекту, встановлення основних вимог і обмежень. На етапі підготовки розробляється

детальний план дій, визначаються необхідні ресурси та встановлюються механізми контролю за виконанням. Етап реалізації є найтривалішим та ресурсомістким, коли виконується плановий обсяг робіт, а команда забезпечує виконання завдань у відповідності зі встановленими термінами та бюджетом. Завершення проекту – це етап оцінки результатів та вивчення досвіду. Важливо проаналізувати досягнуті цілі та виявити недоліки, які можна уникнути у майбутньому. Ліквідація проекту означає завершення усіх дій з його виконання та закриття всіх питань, пов'язаних з ним [2]. Завершення проекту може бути також пов'язане з впровадженням результатів у життя, досягненням поставлених цілей та припиненням фінансування. Це може означати перехід до нового етапу розвитку або вирішення питань, що виникають після завершення проекту. Крім того, його завершення може бути пов'язане з внесенням суттєвих змін у проект, які не були передбачені на етапі планування. Такі зміни можуть включати в себе розширення або скорочення обсягу робіт, зміну стратегії виконання або внесення змін у склад учасників проекту.

Завершення проекту також може означати вилучення об'єктів проекту з експлуатації або перехід до нових видів діяльності. Наприклад, якщо проект передбачає створення нового продукту, то завершення проекту означатиме початок його виробництва та маркетингової діяльності. Враховуючи всі ці аспекти, завершення проекту є складним та відповідальним процесом, який вимагає від усіх учасників великої уваги та зосередженості.

Проектний цикл є важливим аспектом управління проектами, оскільки він визначає послідовність дій та етапів, необхідних для його успішної реалізації. Кожна фаза даного циклу має свої унікальні характеристики та вимоги. Передінвестиційна фаза є першою стадією проектного циклу і включає в себе попередні аналізи, оцінки та планування, які допомагають визначити доцільність та основні параметри проекту. Ця фаза є ключовою, оскільки від неї залежить успішність наступних етапів. Інвестиційна фаза передбачає вже конкретні інвестиції у реалізацію проекту, такі як будівництво, закупівля обладнання та ресурсів, а також найм персоналу. Ця фаза вимагає дотримання бюджету та графіка виконання робіт для запобігання затримкам та перевищенню витрат. Експлуатаційна фаза включає в себе використання та управління проектом у робочому середовищі. У цей період важливо забезпечити його ефективне функціонування та вирішення будь-яких проблем, які можуть виникнути. Крім того, кожна фаза проектного циклу має свої власні ризики та виклики, які потребують уваги та вирішення з боку керівництва проекту. Також важливо враховувати, що проектний цикл може бути адаптований в залежності від конкретних

потреб та умов для досягнення кращих результатів [3]. Важливим аспектом управління проектами є розуміння складності взаємозв'язків між різними видами робіт на різних етапах проекту. Це вимагає гнучкості та адаптивності в плануванні та виконанні завдань, оскільки можливість комбінування різних видів робіт у просторі та часі ускладнює визначення чіткої послідовності стадій проекту [4].

Управління проектом вимагає розгляду кожного проекту як унікального завдання, що вимагає індивідуального підходу. Одним із ключових аспектів є здатність адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі, що може вплинути на хід проекту. Життєвий цикл проекту може бути різним, залежно від його складності, обсягу та умов виконання. Важливою є не тільки правильна структура життєвого циклу, але й ефективне управління ресурсами та контроль за виконанням завдань на кожному етапі.

Ефективне управління проектом передбачає постійний моніторинг прогресу, вчасне виявлення проблем та прийняття відповідних корективних заходів. Крім того, важливо мати чітке розуміння мети та цілей проекту, щоб керувати ним ефективно та досягнути поставлених результатів. Узагальнюючи, успішне управління проектом вимагає комплексного підходу, що враховує усі аспекти виконання, починаючи від його задуму та закінчуючи ліквідацією.

Висновки з проведеного дослідження.

Життєвий цикл проекту є складним процесом, що вимагає детального планування та управління від початку до завершення. Управління проектом повинне бути гнучким і вміти швидко реагувати на зміни в середовищі та у вимогах. Життєвий цикл відображає динаміку змін та адаптацію проекту до нових умов. Кожен етап життєвого циклу відіграє важливу роль у виконанні цілей проекту і вимагає уваги та дбайливого контролю. Спроектований життєвий цикл дозволяє керівникам проектів розуміти, які кроки необхідно виконати для досягнення успіху. Це дає можливість ефективно планувати та виконувати роботу, уникати затримок та перевитрат, а також забезпечувати високу якість результатів.

Для компанії, що взялася за втілення проекту, важливою є якісна реалізація та отримання планованих результатів. Кожна організація має свої унікальні цілі та очікування від проекту, проте основною метою завжди є успішне завершення та досягнення задуманого. Для компанії, яка створює проект, ключовим фактором є не він сам, а його результат.

Важливим завданням є створення чіткого плану дій та стратегії, щоб забезпечити ефективне виконання задач та вчасне вирішення проблем, які можуть виникнути під час реалізації проекту.

Життєвий цикл проекту є важливою концепцією у керуванні проектами, яка допомагає керівникам та командам зрозуміти етапи його розвитку

та правильно реагувати на зміни та виклики, що можуть виникнути під час його реалізації. Кожен етап циклу має свої особливості і вимоги до управління, що вимагає від учасників великої уваги та професіоналізму. Правильне управління цим процесом дозволяє досягти успішних результатів у будь-якому проекті.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Малашок Ю. Життєвий цикл проекту. *Теорія і практика сучасної економіки*, 2018. URL: https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/1582/1/%D0%BAD0%BE%D0%BD%D1%84%20%D0%95%D0%9F%20_2018.pdf#page=82 (дата звернення: 24.03.2024).
2. Вовк С. Фази життєвого циклу проекту, *Економічні аспекти функціонування підприємства: стан, проблеми, перспективи*, 2015. URL: <https://eprints.cdu.edu.ua/448/1/conf2015.pdf#page=14> (дата звернення: 24.03.2024).
3. Ткач К. Вплив фази життєвого циклу проекту на його реалізацію, *Економіка України: шляхи виходу з кризи*, 2015. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/materiali-konferentsij/conf-krok-2015-12-11_materialy.pdf#page=80 (дата звернення: 24.03.2024).
4. Штепа О. Життєвий цикл проекту в рамках методології управління проектами, *Сучасні тенденції розвитку економіки, фінансів та управління: нові можливості, проблеми, перспективи*, 2021. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45227/1/Zbirnuk_conf_10112021%284%29.pdf#page=209 (дата звернення: 24.03.2024).

REFERENCES:

1. Malashok Yu. (2018) Zhyttievyy tsykl proektu [Project life cycle]. *Teoriia i praktyka suchasnoi ekonomiky*. Available at: https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/1582/1/%D0%BAD0%BE%D0%BD%D1%84%20%D0%95%D0%9F%20_2018.pdf#page=82 (accessed March 24, 2024).
2. Vovk S. (2015) Fazy zhyttievoho tsykladu proektu [Phases of the project life cycle]. *Ekonomichni aspekty funktsionuvannia pidpriemstva: stan, problemy, perspektyvy*. Available at: <https://eprints.cdu.edu.ua/448/1/conf2015.pdf#page=14> (accessed March 24, 2024).
3. Tkach K. (2015) Vplyv fazy zhyttievoho tsykladu proektu na yoho realizatsiiu [The influence of the project life cycle phase on its implementation]. *Ekonomika Ukrainy: shliakhy vykhodu z kryzy*. Available at: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/materiali-konferentsij/conf-krok-2015-12-11_materialy.pdf#page=80 (accessed March 24, 2024).
4. Shtepa O. (2021) Zhyttievyy tsykl proektu v ramkakh metodolohii upravlinnia proektamy [Project life cycle within project management methodology]. *Suchasni tendentsii rozvytku ekonomiky, finansiv ta upravlinnia: novi mozhlyvosti, problemy, perspektyvy*. Available at: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45227/1/Zbirnuk_conf_10112021%284%29.pdf#page=209 (accessed March 24, 2024).